

ΑΠΠΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΠΡΟΤΑΣΗΣ ΝΟΜΟΥ
ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΣΤΑΣΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ
ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΗ ΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΛΕΓΧΟ ΤΩΝ
ΕΚΔΟΣΙΑΚΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ

Οι διαδικασίες της συνταγματικής αναθεώρησης, καθώς και οι συζητήσεις που διεξάγονται τον τελευταίο καιρό για το λεγόμενο «πολιτικό χρήμα», έχουν επαναφέρει μεταξύ άλλων στην επικαιρότητα το ζήτημα της κρατικής (αλλά και ιδιωτικής) χρηματοδότησης των πολιτικών κομμάτων. Πρόκειται για ένα θέμα που ενώ στις χώρες της Ευρώπης συζητήθηκε έντονα ήδη από τα μέσα της δεκαετίας του '70 σε περιβάλλον έντονων διαφωνιών, στη χώρα μας κατ' ουσίαν προσφάτως άνοιξε η σχετική συζήτηση λόγω της χρονικής και οικονομικής συγκυρίας.

Η κρατική χρηματοδότηση των κομμάτων αποτελεί πρόσφατη σχετικά εξέλιξη. Στα περισσότερα ευρωπαϊκά πολιτικά συστήματα θεσμοθετήθηκε στις μεταπολεμικές δεκαετίες, ενώ και στην Ελλάδα η πρώτη σοβαρή θεσμική ρύθμιση ανάγεται στο νόμο 1443 του 1984.

Η κρατική χρηματοδότηση έρχεται να ολοκληρώσει θεσμικά την ένταξη των πολιτικών κομμάτων στο κρατικό θεσμικό πλαίσιο. Στη διαδικασία (ολικής ή μερικής) μετάλλαξης των κομμάτων από φορείς κοινωνικής εκπροσώπησης σε θεσμούς νομιμοποίησης των κρατικών πολιτικών στην κοινωνία, η κρατική χρηματοδότηση προσθέτει και τον οικονομικό παράγοντα στη σχέση κράτους-κόμματος. Στο περιβάλλον της σύγχρονης «επαγγελματικής πολιτικής» που έχει δημιουργηθεί και η οποία αποδυναμώνει όλο και περισσότερο τα σύγχρονα κόμματα ως «εθελοντικές ενώσεις πολιτών», μεταβάλλοντας τα σε ένα είδος «επιχειρήσεων», αντιλαμβάνεται κανείς ότι η κρατική χρηματοδότηση είναι κατ' ουσία αυτή που «συντηρεί» οικονομικά τα κόμματα.

Αποτελεί δηλαδή το θεσμικό εγγυητή της κρατικής εξάρτησης των κομμάτων και, επιπλέον, αποτελεί το βασικότερο μοχλό για τον «από τα πάνω» έλεγχο του πολιτικού συστήματος. Μέσω της χρηματοδότησης και της οικονομικής συγκεντρωποίησης που επιβάλλεται, περιορίζεται ασφυκτικά η δυνατότητα ύπαρξης «εξω-συστημικών» κομμάτων ή «μη-αρεστών» πολιτικών πρωτοβουλιών, στο μέτρο που όλο και περισσότερο τα κόμματα αναζητούν τους πόρους τους στο κράτος και όχι στην κοινωνία. Ο κρατικός προϋπολογισμός αναλαμβάνει να συντηρήσει τα

κόμματα, όπως ακριβώς συντηρεί τα Πανεπιστήμια, την Αστυνομία, τη Δικαιοσύνη, τα Νοσοκομεία ή το Στρατό.

Διατυπωνόταν ανέκαθεν το επιχείρημα ότι η κρατική χρηματοδότηση θα βοηθούσε στο να απαλλαγούν τα κόμματα από επικίνδυνες για το πολίτευμα εξαρτήσεις από ιδιωτικά συμφέροντα. Η άποψη αυτή φαινόταν λογική πριν από δύο δεκαετίες, αποδείχτηκε ωστόσο «αφελής» με το πέρασμα του χρόνου. Η κρατική χρηματοδότηση δεν εμπόδισε τις σχέσεις των κομμάτων με ιδιωτικά οικονομικά συμφέροντα, τουναντίον τις πολλαπλασίασε. Αυτό συνέβη για δύο λόγους: α) η κρατική χρηματοδότηση, αυξανόμενη μάλιστα χρόνο με το χρόνο, διέυρυνε συνεχώς τον «κύκλο εργασιών» των κομμάτων, έτσι που το μερίδιο της κρατικής ενίσχυσης να καθίσταται διαρκώς ανεπαρκές. Και όσο τα κομματικά οικονομικά ελλείμματα διευρύνονταν τόσο η προσφυγή σε ιδιωτικά κεφάλαια ενισχύονταν. Τελικά δημιουργήθηκε το οξύμωρο σχήμα, να μεγαλώνει η εξάρτηση από ιδιωτικά συμφέροντα όσο μεγάλωνε η κρατική χρηματοδότηση. β) η αναγόρευση των κομμάτων ως αποκλειστικών φορέων σχεδιασμού και υλοποίησης της κρατικής πολιτικής κατέστησε τελικά τα κόμματα θεσμικούς διαμεσολαβητές μεταξύ κράτους και οικονομικών συμφερόντων.

Η κρατική χρηματοδότηση είχε όμως και μια άλλη σοβαρή επίπτωση, αυτή τη φορά στο χώρο της εσωκομματικής δημοκρατίας. Η κρατική χρηματοδότηση ενίσχυε ακόμη περισσότερο τον κομματικό συγκεντρωτισμό και τις τάσεις αυτονομίας (και οικονομικά) της εκάστοτε κομματικής «κυβερνώσας τάξης». Αυτό συνέβη ακριβώς γιατί η κρατική ενίσχυση κατευθυνόταν αποκλειστικά στις κορυφές του κόμματος - και δεν διαχεόταν στην οργανωτική του πυραμίδα -, ενώ ταυτόχρονα δεν καθιερωνόταν το δικαίωμα του ελέγχου από τα απλά μέλη ή τις οργανώσεις του κόμματος. Έτσι, με την κρατική χρηματοδότηση δεν ενισχυόταν το κόμμα ως «συλλογικός φορέας - εθελοντική ένωση προσώπων» (π.χ. που θα έδινε δυνατότητα συμμετοχής των απλών μελών σε πολύ μεγαλύτερη κλίμακα στην εσωκομματική ζωή με τοπικές και συλλογικές κοινωνικές δράσεις), αλλά ως γραφειοκρατικός μηχανισμός.

Η αρνητική αυτή εξέλιξη αλλοίωσε συνολικά την έννοια του κόμματος: από εθελοντική ένωση ίσων πολιτών προς επίτευξη ενός κοινού σκοπού μεταβλήθηκε σε οικονομικό - διοικητικό μηχανισμό ιδίων συμφερόντων.

Στην πράξη διαπιστώνουμε τα τελευταία χρόνια ότι οι πολίτες να απεκδύονται την ιδιότητα του (συνειδητού και ενεργού) μέλους ενός κόμματος και τα κόμματα να

εμφανίζουν επισήμως εκατοντάδες χιλιάδες μέλη μέσω της «εξαγοράς» κομματικών καρτών από χρήματα της κρατικής (ή ιδιωτικής) χρηματοδότησης. Το παιχνίδι της (εσωκομματικής) εξουσίας παίζεται στην ουσία με χρήματα του κράτους.

Είναι βέβαιον ότι η χρονική συγκυρία ευνοεί τη συζήτηση για τη χρηματοδότηση των κομμάτων.

Ήδη, σε πολλές ευρωπαϊκές χώρες αναπτύσσεται και πάλι μια παρόμοια προβληματική. Είναι ίσως μια αναγκαία – αν και όχι ικανή από μόνη της – συνθήκη για να τονωθούν οι σχέσεις κοινωνικής εκπροσώπησης και να δημιουργηθούν θεσμικά κοινωνικά αντίβαρα στον γραφειοκρατικό συγκεντρωτισμό των σύγχρονων κομματικών συστημάτων. Αλλά κι αν ακόμα δεν είναι εφικτό να προχωρήσουμε σήμερα σε μια πλήρη κατάργηση, θα μπορούσαμε ωστόσο να κάνουμε κάποια βήματα, τουλάχιστον στην κατεύθυνση μιας καλύτερης και δημοκρατικότερης διαχείρισης των προβλημάτων που γέννησε η κρατική και η επακόλουθη ιδιωτική χρηματοδότηση των κομμάτων.

Στα πλαίσια της υφιστάμενης νομοθεσίας η οποία μεταπολιτευτικά προσπάθησε να ελέγξει τη διαδρομή και τον τρόπο χρήσης της χρηματοδότησης τους έγιναν συγκυριακά και ευκαιριακά κάποιες θεσμικές παρεμβάσεις προς τη σωστή κατεύθυνση.

Δεν είναι όμως αρκετή διότι ευκαιριακά αντιμετωπίζει κάποια ζητήματα και όχι συνολικά με αποτέλεσμα να μην ευνοείται η διαφάνεια και ο έλεγχος όπως απαιτείται από τους καιρούς της κρίσης.

Η Έκθεση της Διεθνούς Διαφάνειας για τα πολιτικά κόμματα στην Ελλάδα έχει επισημάνει τα παρακάτω θέματα που χρήζουν αλλαγής, βελτίωσης ή προσαρμογής. *Ειδικότερα η GRECO πρότεινε να επεκταθεί η περίοδος οικονομικών αναφορών η οποία ισχύει για τις προεκλογικές εκστρατείες, έτσι ώστε η οικονομική δραστηριότητα κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής να καταγράφεται με ακρίβεια και πληρότητα (σύσταση i),*

- (i) να καταργηθεί η δυνατότητα χρήσης ανώνυμων κουπονιών για δωρεές σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς και υποψηφίους και (ii) να θεσπιστεί απαίτηση όλες οι δωρεές, οι οποίες υπερβαίνουν ένα ορισμένο όριο, προς πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς και, ενδεχομένως, υποψηφίους στις εκλογές, να πραγματοποιούνται μέσω τραπεζικού εμβάσματος (σύσταση ii),

- να ληφθούν κατάλληλα μέτρα προκειμένου να διασφαλιστεί ότι τα δάνεια που χορηγούνται σε πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς και υποψηφίους δεν θα χρησιμοποιούνται για την παράκαμψη των κανονισμών πολιτικής χρηματοδότησης, ιδίως διαπιστώνοντας αν τα δάνεια εξοφλούνται σύμφωνα με τους όρους με τους οποίους χορηγήθηκαν (σύσταση iii),
- να διασφαλιστεί ότι όλα τα αγαθά και οι υπηρεσίες που παρέχονται σε είδος προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς, μέλη του ελληνικού και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και προς υποψηφίους σε εκλογές (πλην της εθελοντικής εργασίας από μη-επαγγελματίες) θα προσδιορίζονται σωστά και θα καταγράφονται πλήρως, στην αγοραία αξία τους, τόσο ως όσον αφορά στις λειτουργικές δραστηριότητες των κομμάτων και συνασπισμών, όσο και όσον αφορά στις προεκλογικές εκστρατείες (σύσταση iv),
- να απεικονίζεται σωστά στους κομματικούς λογαριασμούς η αξία των υπηρεσιών που παρέχονται από δημόσιους υπαλλήλους οι οποίοι αποσιώνται για την παροχή συνδρομής προς μέλη του ελληνικού ή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και να βεβαιώνεται ότι οι πληροφορίες αυτές είναι άμεσα διαθέσιμες στο κοινό (σύσταση v),
- να αυξηθεί η διαφάνεια των λογαριασμών και των δραστηριοτήτων των οντοτήτων που σχετίζονται, άμεσα ή έμμεσα, με πολιτικά κόμματα, ή είναι, με άλλο τρόπο, υπό τον έλεγχό τους (σύσταση vi),
- να θεσπιστούν απαιτήσεις για την έγκαιρη δημοσίευση των ιδιωτικών δωρεών προς πολιτικά κόμματα, συνασπισμούς και υποψηφίους, πάνω από ένα ορισμένο όριο (σύσταση vii),
- να αυξηθεί σημαντικά η διαφάνεια της χρηματοδότησης των προεκλογικών εκστρατειών, ιδίως (i) καθιστώντας εμφανή την οικονομική υποστήριξη από πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς προς υποψηφίους σε δημοτικές και περιφερειακές εκλογές και (ii) θεσπίζοντας απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων και δημοσίευσης για όλους τους υποψηφίους των εκλογών ή τους καταλόγους των υποψηφίων, σε όλα τα επίπεδα (σύσταση viii),
- να διευκολυνθεί η εύκολη πρόσβαση του κοινού σε δημοσιευμένες πληροφορίες σχετικά με τη χρηματοδότηση των πολιτικών κομμάτων και των προεκλογικών εκστρατειών (σύσταση ix),
- να διασφαλιστεί ο ανεξάρτητος έλεγχος όσον αφορά στα πολιτικά κόμματα που υποχρεούνται να τηρούν βιβλία και λογαριασμούς (σύσταση x),
- να ενισχυθεί σημαντικά η ανεξαρτησία της Επιτροπής Ελέγχου έναντι των πολιτικών κομμάτων και συνασπισμών (σύσταση xi),

- να διασφαλιστεί μια ουσιαστικότερη και συνεχής παρακολούθηση των οικονομικών εγγράφων των πολιτικών κομμάτων, συνασπισμών και υποψηφίων (σύσταση xii),
- (i) να διασφαλιστεί η δημοσίευση και η εύκολη πρόσβαση του κοινού στις εκθέσεις της Επιτροπής Ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων και των προσαρτημάτων που περιέχουν τις εκθέσεις των ορκωτών ελεγκτών, και (ii) να θεσπιστεί η δυνατότητα, για τα μέλη της Επιτροπής Ελέγχου, να εκφράζουν και να δημοσιεύουν διαστάμενες ή μειοψηφικές απόψεις σχετικά με την έκθεση της Επιτροπής (σύσταση xiii),
- να διασφαλιστεί ότι οι φάκελοι θα μπορούν να ανοίγουν εκ νέου, όταν έρχονται στο φως νέες πληροφορίες και να τροποποιηθούν οι κανόνες σχετικά με την τήρηση των οικονομικών εγγράφων από κόμματα, συνασπισμούς, υποψήφιους, καθώς και από την ίδια την Επιτροπή Ελέγχου, κατά περίπτωση (σύσταση xiv),
- να διασφαλιστεί ότι η πολιτική χρηματοδότηση σε υπο-εθνικό επίπεδο θα αποτελεί αντικείμενο ελέγχου από ανεξάρτητο και αποτελεσματικό μηχανισμό ελέγχου, κατά προτίμηση υπό την επίβλεψη της Επιτροπής Ελέγχου (σύσταση xv),
- (i) να θεσπιστεί απαίτηση, έναντι της Επιτροπής Ελέγχου και των ελεγκτών, να αναφέρουν εικαζόμενες παραβιάσεις των κανόνων σχετικά με την πολιτική χρηματοδότηση προς τις αρχές επιβολής του νόμου και (ii) να διασφαλιστεί ότι ο μηχανισμός, με τον οποίο επιβάλλονται κυρώσεις για παραβιάσεις των κανόνων πολιτικής χρηματοδότησης, λειτουργεί αποτελεσματικά στην πράξη (σύσταση xvi).

Ενόψει δε της συζήτησης για τη συνταγματική αναθεώρηση θα πρέπει να επαναποθετηθούν τα ζητήματα που αφορούν τόσο στο ρόλο των πολιτικών κομμάτων όσο και στην αυστηροποίηση των συνεπειών από τις παραβιάσεις των κανόνων διαφάνειας και δημοκρατίας.

Θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί ο ρόλος των κομμάτων ως υπαρκτές κοινωνικές οντότητες, να έχουν δηλαδή υπαρκτά ενεργά μέλη με υπαρκτό κοινωνικό περίγυρο, τα οποία θα μπορούν να στηρίξουν και να συμβάλλουν στην λειτουργία του κόμματος που συμμετέχουν και να προάγουν τη δράση τους σε εθελοντική βάση.

Λαμβάνοντας τα ανωτέρω υπόψη η συγκεκριμένη πρόταση νόμου στοχεύει στο να προχωρήσει ένα βήμα παραπέρα τη συζήτηση για το ρόλο και την ύπαρξη των πολιτικών κομμάτων και τον έλεγχο του πολιτικού χρήματος από κάθε πηγή:

Ειδικότερα :

Στο άρθρο 1 η προβλέπεται η σύσταση και δημιουργία του Μητρώου Πολιτικών κομμάτων για τον αποτελεσματικότερο έλεγχο των πολιτικών δομών, με υποχρεωτική καταχώριση τους και υποχρεωτική λήψη πιστοποιητικού εγγραφής του για να θεμελιώνεται το δικαίωμα τους στην κρατική χρηματοδότηση.

Ειδικότερα :

Με την παρ. 1 συστήνεται Μητρώο Πολιτικών Κομμάτων που θα τηρείται στο Υπουργείο Εσωτερικών.

Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι μετά την έγκριση από τον Α.Π. της ίδρυσης των πολιτικών κομμάτων, η γραμματεία του Α.Π. θα αποστέλλει στο Μητρώο του ΥΠΕΣ τις πράξεις σύστασης και τα καταστατικά των κομμάτων μαζί με την εγκριτική απόφαση του .

Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι το Μητρώο θα εκδίδει πιστοποιητικό εγγραφής του Πολιτικού Κόμματος.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι η εγγραφή των Πολιτικών Κόμματος είναι υποχρεωτική ,και το πιστοποιητικό που θα λαμβάνουν είναι προϋπόθεση για την εφαρμογή των διατάξεων του νόμου περί χρηματοδότησης τους.

Στην παρ. 5 προβλέπεται ότι σε περίπτωση διάλυσης το κόμμα διαγράφεται από το Μητρώο και η διαγραφή δημοσιεύεται σε ΦΕΚ .

Στην παρ. 6 προβλέπεται ότι με απόφαση του Υπουργού Εσωτερικών που εκδίδεται εντός τριμήνου από την δημοσίευση του παρόντος ρυθμίζονται η δομή και ο τρόπος λειτουργίας του Μητρώου Πολιτικών Κομμάτων, προσδιορίζεται ο χρόνος έναρξης της υποχρεωτικής λειτουργίας του και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την ολοκλήρωσή του.

Επίσης, ορίζεται ότι η χρηματοδότηση των κομμάτων θα γίνεται με τη μορφή επιχορηγήσεων.

Στο άρθρο 2 προσδιορίζεται η έννοια της κρατικής χρηματοδότησης που διακρίνεται σε τακτική χρηματοδότηση και αφορά την ετήσια οικονομική ενίσχυση των κομμάτων για αντιμετώπιση μέρους των λειτουργικών τους δαπανών και σε εκλογική που είναι η οικονομική ενίσχυση των κομμάτων για τις εκλογικές τους δαπάνες και προσδιορίζονται τα κριτήρια των δικαιούχων αυτής.

Επίσης διαφοροποιεί εντελώς στον τρόπο καταβολής της μειώνοντας την σημερινή χρηματοδότηση σε χρήμα σε ποσοστό 20% και το υπόλοιπο ποσοστό σε παροχές ειδους.

Ειδικότερα :

Στην παρ 1 προβλέπεται ότι η κρατική χρηματοδότηση των Πολιτικών Κόμματος διακρίνεται σε τακτική χρηματοδότηση και αφορά την ετήσια οικονομική ενίσχυση των κομμάτων για αντιμετώπιση μέρους των λειτουργικών τους δαπανών και σε

εκλογική που είναι η οικονομική ενίσχυση των κομμάτων για τις εκλογικές τους δαπάνες.

Κριτήρια κρατικής χρηματοδότησης είναι η συμμετοχή σε εκλογική αναμέτρηση, ο αριθμός των ψήφων, η συγκέντρωση συγκεκριμένου ποσοστού έγκυρων ψηφοδελτίων, η κοινοβουλευτική εκπροσώπηση, το ύψος της ιδιωτικής χρηματοδότησης που συγκεντρώνεται, ποσοστό συνδυασμών κάθε κόμματος σε όλη την επικράτεια.

Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι από το σύνολο της κρατικής χρηματοδότησης, μόνο ποσοστό 20% δίδεται κατ' έτος σε χρηματική παροχή προς τα πολιτικά κόμματα - δικαιούχους, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό αυτής δίδεται με παροχές είδους.

Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι οι παροχές είδους ενδεικτικά είναι : η παραχώρηση κτιρίων του Δημοσίου για την κάλυψη των στεγαστικών αναγκών τους τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο, η παροχή τηλεπικοινωνιακών διευκολύνσεων μεταφοράς δεδομένων εικόνας και ήχου μέσω του ΣΥΖΕΥΞΙΣ, η δυνατότητα διοικητικής στελέχωσης τους με υπαλλήλους του δημοσίου και ευρύτερου δημόσιου τομέα μέσω αποσπάσεων ή/και μετατάξεων, η παροχή δωρεάν διαφημιστικού χρόνου προβολής από τα πάσης φύσεως μέσα ενημέρωσης, η δωρεάν παραχώρηση προκαθορισμένων δημόσιων κτιρίων ή κοινόχρηστων χώρων για τις ανάγκες συγκεντρώσεων, συναθροίσεων, συνεδριακών αναγκών κ.λ.π., η δυνατότητα λήψης επιδοτήσεων μέσω κοινοτικών προγραμμάτων για ερευνητικούς ή επιστημονικούς σκοπούς, η εκτύπωση των ψηφοδελτίων από το Εθνικό Τυπογραφείο, κ.λ.π. και κάθε άλλη παροχή που ορίζεται με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι τα κοινοβουλευτικά κόμματα λαμβάνουν την κρατική χρηματοδότηση κατ' αναλογία των ποσοστών τους στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές όπως ήθελε καθοριστεί με ΚΥΑ των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών.

Στην παρ. 5 προβλέπεται ότι τα κοινοβουλευτικά κόμματα που κατά την προηγούμενη όμως κοινοβουλευτική περίοδο ήταν κοινοβουλευτικά και κατέστησαν κατά τις τελευταίες εκλογές μη κοινοβουλευτικά, δικαιούνται εκλογικής χρηματοδότησης για τις αμέσως επόμενες εκλογές μετά από απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, η οποία καθορίζει το ύψος και τον τρόπο καταβολής της.

Στην παρ. 6 δίνεται η δυνατότητα με απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών, ετήσιας αναπροσαρμογής του συνολικού ύψους της κρατικής χρηματοδότησης καθώς και της οικονομικής ενίσχυσης των ερευνητικών κέντρων των κομμάτων ανάλογα με την πορεία του ελλείμματος και την επίτευξη των δημοσιονομικών στόχων . Το ύψος της χρηματικής παροχής κατ' έτος δεν μπορεί να ανέρχεται σε ποσοστό μεγαλύτερο του 30% της συνολικής χρηματοδότησης.

Στην παρ. 7 προβλέπεται ότι τακτική χρηματοδότηση δικαιούνται τα πολιτικά κόμματα και οι συνασπισμοί που α) εκπροσωπούνται στη Βουλή από Βουλευτές που έχουν εκλεγεί με το ίδιο κόμμα, β) των οποίων έχουν εκλεγεί αντιπρόσωποι στο Ευρωκοινοβούλιο, γ) στις τελευταίες βουλευτικές εκλογές είχαν καταρτίσει πλήρεις συνδυασμούς στο σύνολο της επικράτειας και είχαν συγκεντρώσει τουλάχιστον 1,5% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων και δ) που δεν εκπροσωπούνται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αλλά είχαν συμμετάσχει στις τελευταίες ευρωεκλογές και είχαν συγκεντρώσει αριθμό ψήφων τουλάχιστον ίσο με 2,5% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων.

Στην παρ. 8 προβλέπεται ότι εκλογική χρηματοδότηση δικαιούνται κόμματα και συνασπισμοί που α) έχουν καταρτίσει συνδυασμούς στο σύνολο των εκλογικών περιφερειών της χώρας και έχουν συγκεντρώσει αριθμό ψήφων τουλάχιστον ίσο με το 1% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων της επικράτειας και β) συμμετείχαν στις Ευρωεκλογές και συγκέντρωσαν αριθμό ψήφων τουλάχιστον με το 1% του συνόλου των εγκύρων ψηφοδελτίων της Επικράτειας . Το ύψος της εκλογικής χρηματοδότησης ανέρχεται στο ποσοστό που ορίζεται στις οικείες διατάξεις του ν. 3023/2002 όπως ισχύει.

Στην παρ. 9 προβλέπεται ότι η οικονομική ενίσχυση των ερευνητικών κέντρων των κομμάτων γίνεται απευθείας σε αυτά με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών. Το όριο της χρηματοδότησης τους ορίζεται στις οικείες διατάξεις του ν. 3023/2002 όπως ισχύει.

Στο άρθρο 3 ρυθμίζονται τα θέματα της Ιδιωτικής χρηματικής εισφοράς στα πολιτικά κόμματα.

Με την παρ. 1 του άρθρου 3 επιτρέπεται η χρηματοδότηση κομμάτων ή συνασπισμών κατά τη διάρκεια του ίδιου έτους από το ίδιο πρόσωπο χωρίς περιορισμό.

Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι όσοι ενισχύουν πολιτικά κόμματα ή συνασπισμούς με ποσό άνω των 500 ευρώ υποχρεούνται να το αναφέρουν στη φορολογική τους δήλωση. Το ποσό εκπίπτει από το φορολογητέο εισόδημα αυτού που ενισχύει.

Με την παρ. 3 επιτρέπεται σε νομικά πρόσωπα που έχουν την έδρα τους εντός της ΕΕ να χρηματοδοτούν κόμματα.

Με την παρ. 4 ο δανεισμός των Πολιτικών Κομμάτων από Τράπεζες δεν μπορεί να υπερβαίνει το 20% της κρατικής χρηματοδότησης και επιτρέπεται μόνο για χρηματοδότηση χρέους.

Με την παρ. 5 είναι υποχρεωτική η ονομαστικοποίηση κάθε πηγής εσόδων των πολιτικών κομμάτων χρηματικής αξίας άνω των 500 Ευρώ.

Στην παρ. 6 προβλέπεται ότι Ανώνυμες ιδιωτικές εισφορές νοούνται μόνο οι χρηματικές εισφορές κάτω των 500 Ευρώ. Το σύνολο των ανωνύμων εισφορών δεν μπορεί να υπερβαίνει το 10% του συνόλου της ιδιωτικής χρηματοδότησης εκάστου κόμματος.

Στην παρ. 7 προβλέπεται ότι κάθε ιδιωτική εισφορά με οποιαδήποτε μορφή δεν υπόκειται σε οποιοδήποτε φόρο ή τέλος.

Στην παρ. 8 προβλέπεται ότι οι μη χρηματικές εισφορές γίνονται αποδεκτές έναντι αποδείξεως από το πολιτικό κόμμα, επί της οποίας περιγράφεται η φύση της εισφοράς και αναγράφεται η εκτιμητέα της αξία.

Η απόδειξη που δίνεται από το πολιτικό κόμμα για κάθε ιδιωτική εισφορά μπορεί να χρησιμοποιηθεί στην φορολογική δήλωση του εισφέροντος και δεν τυγχάνει οποιασδήποτε φορολογίας ή τέλους που επιβάλλεται και εισπράττεται κατά νόμο.

Με την παρ. 9 δεν επιτρέπεται σε πολιτικό κόμμα να δέχεται ιδιωτικές εισφορές οποιουδήποτε είδους που προέρχονται από νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, από κρατικούς ή ημικρατικούς οργανισμούς, από πρόσωπα ή εταιρείες που μετέρχονται ή ασκούν έλεγχο σε καζίνο ή σε πρακτορεία στοιχημάτων, από παράνομες επιχειρήσεις, εταιρείες που συμμετέχει το κράτος και από εταιρείες που ελέγχονται από άλλα κράτη.

Στο άρθρο 4 ρυθμίζονται τα θέματα των εσόδων υποψηφίων βουλευτών και υποψηφίων ευρωβουλευτών.

Στην παρ. 1 προβλέπεται ότι το ανώτατο όριο ιδιωτικής χρηματοδότησης υποψηφίου Βουλευτή κατά τη διάρκεια της προεκλογικής περιόδου καθορίζεται σε 3.000 Ευρώ.

Με την παρ. δίνεται η δυνατότητα ενίσχυσης των υποψηφίων βουλευτών και από νομικά πρόσωπα υπό τον όρο της προηγούμενης γνωστοποίησης της ενίσχυσης στην Επιτροπή Έλεγχου του άρθρου 9 παρ. 1 του παρόντος.

Με την παρ. 3 απαγορεύονται οι ανώνυμες ενισχύσεις.

Στο Άρθρο 5 ρυθμίζονται οι δαπάνες των κομμάτων

Ειδικότερα στην παρ. 1 προβλέπεται ότι προεκλογικές δαπάνες θεωρούνται αυτές που καταβάλλονται ένα (1) μήνα πριν τη διεξαγωγή των εκλογών ή ευρωεκλογών , εφόσον κατά την κρίση της επιτροπής ελέγχου σχετίζονται άμεσα με τις ανάγκες του προεκλογικού αγώνα.

Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι σε περίπτωση διεξαγωγής εθνικών εκλογών κατά το τέταρτο (4) έτος της βουλευτικής περιόδου, και Ευρωεκλογών, προεκλογικές δαπάνες θεωρούνται εκείνες που καταβάλλονται τρεις (3) μήνες πριν τη διεξαγωγή τους.

Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι η Επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 9 παρ. 1 του παρόντος συντάσσει και επικαιροποιεί κατ' έτος κατάλογο με το τεκμαιρόμενο κόστος συγκεκριμένων δραστηριοτήτων και μέσων προβολής .

Στην παρ.4 απαγορεύονται ρητά οι μετακινήσεις ετεροδημοτών μέσω των κομμάτων.

Στο άρθρο 6 ρυθμίζονται τα ζητήματα των δαπανών των υποψηφίων βουλευτών.

Ειδικότερα στην παρ. 1 προβλέπεται ότι το ανώτατο όριο επιτρεπομένων εκλογικών δαπανών για καταχώρηση διαφημιστικών μηνυμάτων σε έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, για κάθε υποψήφιο βουλευτή ορίζεται στο 40% του ανώτατου επιτρεπόμενου ύψους εκλογικών δαπανών.

Στην παρ. 2 απαγορεύεται η διαφοροποίηση των υποψηφίων βουλευτών ως προς την τιμολόγησή τους από τις επιχειρήσεις έντυπων και ηλεκτρονικών μέσων επικοινωνίας , καθώς και η απαγόρευση παροχής στους υποψηφίους βουλευτές διαφορετικού ποσοστού έκπτωσης.

Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι η επιτροπή Ελέγχου του άρθρου 9 παρ. 1 του παρόντος συντάσσει ανά τετραετία κατάλογο με το τεκμαιρόμενο κόστος συγκεκριμένων

δραστηριοτήτων και μέσων των υποψηφίων βουλευτών , λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες κάθε εκλογικής περιφέρειας και τον δείκτη τιμών καταναλωτή . Το τεκμήριο κόστους αυτό είναι μαχητό. Σε περίπτωση ανακοίνωσης διεξαγωγής εκλογών σε χρόνο διαφορετικό από τον προκαθορισμένο , επικαιροποιεί τον σχετικό κατάλογο για τις τρέχουσες εκλογικές ανάγκες.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι προεκλογικές δαπάνες των υποψηφίων βουλευτών θεωρούνται αυτές που καταβάλλονται ένα (1) μήνα πριν τη διεξαγωγή των εκλογών εφόσον κατά την κρίση της Επιτροπής Ελέγχου σχετίζονται άμεσα με τις ανάγκες του προεκλογικού τους αγώνα. Σε περίπτωση διεξαγωγής εθνικών εκλογών κατά το 4^ο έτος της βουλευτικής περιόδου, και Ευρωεκλογών, προεκλογικές δαπάνες θεωρούνται εκείνες που καταβάλλονται τρεις (3) μήνες πριν τη διεξαγωγή τους.

Στο Άρθρο 7 ρυθμίζεται η προεκλογική προβολή κομμάτων και βουλευτών και απαγορεύσεις κατά τη διάρκεια του εκλογικού αγώνα.

Με την παρ.1 απαγορεύεται στα κόμματα και τους υποψηφίους τους, να αναρτούν αεροπανό, πανό, αφίσες , γιγαντοαφίσες και κάθε άλλο μέσο υπαίθριας προβολής πολιτικών μηνυμάτων εκτός των χώρων που θα υπάρχει ειδική άδεια σύμφωνα με την ΚΥΑ της παρ. 3 του άρθρου 2 του παρόντος.

Με την παρ. 2 απαγορεύεται η έμμεση διαφήμιση των υποψηφίων σε πάσης φύσεως έντυπα ή ηλεκτρονικά μέσα και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης . Με την ΚΥΑ της παρ. 3 παρ. 2 του παρόντος προσδιορίζονται οι τρόποι απόδειξης της έμμεσης διαφήμισης .

Ενδεικτικά αναφέρεται η απαγόρευση έμμεσης προβολής μέσω άρθρου θέσεων υποψηφίου συνοδευόμενη με φωτογραφία είτε με υπερτονισμένη αναφορά ονόματος , με πλαισιακή απεικόνιση κ.α.

Στο Άρθρο 8 ρυθμίζονται τα θέματα Δημοσιότητας, Διαφάνειας και Οικονομικού ελέγχου

Με την παρ. 1 προβλέπεται ότι τα Πολιτικά κόμματα υποχρεούνται να ακολουθούν το διπλογραφικό σύστημα και να τηρούν βιβλία Γ' Κατηγορίας.

Με την παρ. 2 προβλέπεται ότι το 80% των εσόδων και των δαπανών των πολιτικών κομμάτων διακινούνται υποχρεωτικά μέσω ενός λογαριασμού ανά τράπεζα.

Με την παρ. 3 προβλέπεται ότι τα κόμματα έχουν καταστατική υποχρέωση για ορισμό οικονομικού υπευθύνου για την διαχείριση των οικονομικών του κόμματος, καθώς και την υποχρέωση να διατηρούν ιστοσελίδα στην οποία αναρτούν το ονοματεπώνυμο του υπευθύνου των οικονομικών και τα στοιχεία επικοινωνίας του, καθώς και τις δαπάνες διαφημιστικής προβολής του προηγούμενου έτους .

Στο Άρθρο 9 θεσπίζεται η Ανεξάρτητη Επιτροπή Ελέγχου

Ειδικότερα :

Με την παρ. 1 δημιουργείται ανεξάρτητη Επιτροπή Ελέγχου των οικονομικών των κομμάτων, με δικό της προϋπολογισμό ο οποίος ανέρχεται σε ποσοστό 0,3% επί του ποσού της συνολικής χρηματικής επιχορήγησης των πολιτικών κομμάτων, που προσαρτάται στον προϋπολογισμό της Βουλής. Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξηθεί μέχρι του 0,5% με ειδική αιτιολογημένη απόφαση του Υπουργού Οικονομικών για λόγους ορθής λειτουργίας της Επιτροπής σε περίπτωση αύξησης των αναγκών ελέγχου .

Στην παρ. 2 προβλέπεται ότι η Επιτροπή αυτή αποτελείται από πέντε μέλη τα οποία επιλέγονται από τους πρώην Προέδρους των τριών Ανωτάτων Δικαστηρίων της χώρας , του Συμβουλίου της Επικρατείας του Άρειου Πάγου και του Ελεγκτικού Συνεδρίου, και από έναν εκπρόσωπο των κομμάτων από όσα εκπροσωπούνται στο Κοινοβούλιο, χωρίς δικαίωμα ψήφου. Η επιλογή των πέντε τακτικών μελών γίνεται μετά από κλήρωση της Διάσκεψης των Προέδρων και επικυρώνεται η απόφαση με πλειοψηφία των 2/3 των μελών της. Οι εκπρόσωποι των κομμάτων υποδεικνύονται από τον πρόεδρό τους. Η θητεία των τακτικών μελών είναι πενταετής, ενώ οι εκπρόσωποι των κομμάτων ανακαλούνται ελεύθερα και σε κάθε περίπτωση η θητεία τους λήγει με την συγκρότηση σε σώμα νέας Βουλής.

Στην παρ. 3 προβλέπεται ότι οι αμοιβές των μελών της Επιτροπής Ελέγχου καθορίζονται με την απόφαση ορισμού τους από τη Διάσκεψη των Προέδρων μέσα στα πλαίσια των ορίων του Ν.4024/2011 όπως ισχύει για τις αμοιβές των μελών των Ανεξάρτητων Αρχών.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι προς υποβοήθηση του έργου της, στην Επιτροπή μετατίθενται, μετατάσσονται, αποσπώνται υποχρεωτικά χωρίς συναίνεση του φορέα

ή διατίθενται υποχρεωτικά υπηρετούντες υπάλληλοι και στελέχη σε φορείς της γενικής κυβέρνησης μετά από αίτημα της Επιτροπής.

Στην παρ. 5 προβλέπεται ότι η Επιτροπή εντός τριών μηνών από την συγκρότηση της σε σώμα μετά των ορισμό των μελών της, συντάσσει Κανονισμό εσωτερικής λειτουργίας ο οποίος εγκρίνεται με απόφαση της Διάσκεψης των Προέδρων της Βουλής με πλειοψηφία 2/3, καθώς και Κανονισμό Προμηθειών, Έργων και Υπηρεσιών οι οποίοι εγκρίνονται με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Στην παρ. 6 προβλέπεται ότι οι ισολογισμοί εσόδων και δαπανών των κομμάτων αναρτώνται στην ιστοσελίδα της Επιτροπής Ελέγχου.

Στην παρ. 7 προβλέπεται ότι τα κόμματα εντός 2 μηνών από τη λήξη του οικονομικού έτους υποβάλλουν τα τηρούμενα βιβλία, ισολογισμούς εσόδων και δαπανών καθώς και κατάλογο των δωρητών. Επίσης, υποβάλλουν στην Επιτροπή μέσα σε 6 μήνες από τη λήξη της προεκλογικής περιόδου ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών. Η Επιτροπή ελέγχει πλήρως τα υποβαλλόμενα στοιχεία, προβαίνει σε αποτίμηση των κάθε είδους ενισχύσεων σε είδος σε πολιτικά κόμματα και συνασπισμούς, ελέγχει τα οικονομικά των βουλευτών που αναλαμβάνουν καθήκοντα, αναρτά στο διαδίκτυο τις αποφάσεις της, τους υποβληθέντες ισολογισμούς των κομμάτων και την ειδική έκθεση εκλογικών εσόδων και δαπανών, σε περίπτωση παραβάσεων, επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις και αποστέλλει τον φάκελο της υπόθεσης κατά περίπτωση στην Εισαγγελία και στο Εκλογοδικείο (Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο).

Στην παρ. 8 προβλέπεται ότι διαφημιστικές εταιρίες, εταιρίες δημοσκοπήσεων, εταιρίες ΜΜΕ αποστέλλουν κατ' έτος προς την Επιτροπή, το περιεχόμενο και την οικονομική αποτίμηση όλων των δοσοληψιών με κόμματα και υποψηφίους βουλευτές.

Στο Άρθρο 10 προβλέπονται οι Διοικητικές και Ποινικές κυρώσεις

Ειδικότερα :

Με την παρ. 1 προβλέπεται ότι η Επιτροπή ελέγχου επιβάλλει διοικητικές κυρώσεις για κάθε παράβαση του παρόντος νόμου σε βάρος όλων των υπόχρεων (βουλευτές, ΜΜΕ, τράπεζες, νομικά πρόσωπα, ιδιώτες κτλ).

Με την παρ. 2 προβλέπεται ότι ποινική κύρωση επέρχεται σε βάρος του οικονομικού υπεύθυνου των κομμάτων για ελλιπή, ψευδή ή αντικανονική σύνταξη, τήρηση και ενημέρωση των βιβλίων και στοιχείων, ισολογισμών και ειδικής έκθεσης εκλογικών εσόδων και δαπανών.

Με την παρ. 3 προβλέπεται ότι ποινική κύρωση και πρόστιμο σε βάρος βουλευτών και ευρωβουλευτών για αποδοχή χρηματοδότησης ή παροχών πέραν του επιτρεπομένου από τον παρόντα νόμο ορίου , από απαγορευμένες πηγές, για την παραβίαση της υποχρέωσης ανάρτησης στην ιστοσελίδα του των προβλεπομένων από το νόμο στοιχείων καθώς και για την αποδοχή χρηματοδότησης ή παροχής από νομικά πρόσωπα , χωρίς προηγουμένως να έχει γνωστοποιηθεί στην Επιτροπή Ελέγχου και να έχει αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της.

Στην παρ. 4 προβλέπεται ότι σε περίπτωση παράνομων ή μυστικών χορηγιών ορίζεται πρόστιμο τρεις φορές το ποσό της χορηγίας.

Με την παρ. 5 προβλέπεται ότι με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών και Δικαιοσύνης προσδιορίζονται οι ποινές και τα πρόστιμα του παρόντος άρθρου .

Στο Άρθρο 11 προβλέπεται η εκπροσώπηση πολιτικού κόμματος στο δικαστήριο. Ειδικότερα προβλέπεται ότι κάθε πολιτικό κόμμα, κατά τις πρόνοιες του παρόντος Νόμου, έχει δικαίωμα να ενάγει, όπως επίσης και να ενάγεται στο όνομά του, ως ξεχωριστή νομική προσωπικότητα που εκπροσωπεί όλα τα μέλη του.

Στο Άρθρο 12 προβλέπονται μεταβατικές και εξουσιοδοτικές διατάξεις

Και ειδικότερα :

Με την παρ. 1 προβλέπεται ότι με κοινές αποφάσεις των Υπουργών Εσωτερικών και Οικονομικών ρυθμίζεται κάθε θέμα σχετικό με ανωτέρω προβλεπόμενα στον παρόντα νόμο που χρήζει εξειδίκευσης ή ερμηνείας καθώς και του προσδιορισμού του χρόνου προσαρμογής των καταστατικών υφιστάμενων κομμάτων με τις διατάξεις του παρόντος.

Με την παρ. 2 οι διατάξεις του ν. 3023/2002 όπως ισχύει, εξακολουθούν να ισχύουν εφόσον δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος.

Με την παρ. 3 κάθε αντίθετη διάταξη καταργείται.

ΠΡΟΤΑΣΗ ΝΟΜΟΥ